

Historieglimt 108

Nobø

Nobø begynte som A/S Norsk Bøttefabrikk i Koefoedgilan 7 C og 9 B på Ila i Trondheim den 10. april 1918. Bedriften begynte som navnet sa, med å lage bøtter, men slet tungt i mange år. Produksjonen ble utvidet med ulike produkter av jern og blikk. Det ble lagd bøtter, baljer, vaskekjeler, kull- og koksbokser, feiebrett, vannøser, hagesprøyter, latrinespann (dobøtter), renovasjonsbeholdere, stumtjenere, arkivskap, skrivebord og elektriske ovner. Bedriften var en viktig del av industrireisningen i Trondheim. Omkring første verdenskrig ble det startet en rekke bedrifter som begynte i det små og etter hvert ble store foretak med mange arbeidsplasser. De aller fleste foretakene var innen metall- eller næringsmiddelindustrien. Mange av dem fikk stor eksport til utlandet. Tross sitt store produktspekter utviklet Nobø enda flere varer. I 1927 startet produksjon av radiatorer. Lokalene på Ila ble etterhvert helt fylt av virksomheten slik at nye lokaler var nødvendige.

Den 10. januar 1928 kjøpte Nobø A/S Trondhjems Blikemballagefabrikk med tilhørende tomt på Østmarkveien 6 på Lade. Der ligger nå Ladetorget. Flyttingen til Lade ble et lykketreff. Hele anlegget kostet kr 265.000! Det var et røverkjøp, men det var likevel ikke lett å få reist midlene. Det var jo midt i den vanskeligste depresjonstiden i landet med mange konkurser og stor arbeidsløshet. Det er påfallende at stat og kommune var helt fraværende med økonomisk støtte i denne vanskelige tiden. Eierne greide å finansiere kjøpet og satsingen viste seg vellykket. Omsetningen i 1927 var på kr 231.000. I 1929 omsatte bedriften for kr 1.3 millioner. Anlegget var på 20 mål til å begynne med, men etterhvert ble det økt til 50 mål tomt. Ekspansjonen fortsatte og produksjonen var snart tre ganger så stor som ved flyttingen til Lade. Med kjøpet hadde fulgt et fullstendig produsjonsutstyr for blikkemballasje. Det begynte å bli foreldet og måtte fornyes, men som heleid datterselskap ble denne produksjonen en viktig del av helheten. Produksjonen hadde tre tyngdepunkter: 1. jernvarer, 2. blikkemballasje og 3. sentralvarmeradiatorer. Nobø ble pioner i Norge på sentralvarmeradiatorer i 1,2 millimeters stålplater. 1940 ble forkortelsen Nobø tatt i bruk som navnet på fabrikk, men det folkelige navnet forble «Bøtta».

Ved 50-årsjubileet i 1968 skrev direktøren, Ingemann Torp, et jubileumsskrift. Han karakteriserer de første tyve år som «*Fra selvødeleggende konkurranse til samarbeide 1918 til 1938*». Den innenlandske konkurransen var hard. Utenlandske varer til dumpingpriser forsterket problemet. Etterhvert ble det visse kontrollordninger som bedret forholdene. Den samme perioden hadde også et annet sett av problemer. Torp karakteriserer det slik: «*Klassekamp – arbeidskonflikter 1918 – 1938*.» Det var i 1926 og 1927 vi fikk deflasjonskrise med fallende priser. Når arbeidsgiverne ville ta dette igjen på nedsatte lønninger

ble det naturlig nok konflikt. Nobø hadde mindre konflikter i 1932, 1933, 1935 og 1936, men 11. mai 1936 fikk Nobø en ulovlig konflikt som varte i tre måneder. Bedriften fikk medhold i arbeidsretten om at streiken var ulovlig. Den både startet og endte på en merkelig måte som det ikke er plass til å beskrive her. Det er interessant er å følge utviklingen ved Nobø der arbeidere og ledelse fant frem til gjensidig respekt og samarbeid som gav gode resulater for begge parten i mange år fremover.

Den andre verdenskrigen var en vanskelig tid også for Nobø. Et problem var tilgang på metall. Alt av metall skulle gå til krigsformål. Tyskerne ville også ha Nobø til å produsere krigsmateriell. En nazist ble satt inn i styret og mange ledere og arbeidere ble arrestert av okkupantene og satt lenge i fangeleir. Til hell for fabrikken ble det strid mellom to tyske myndigheter, Wehrmacht og Wehrwirtschaft, krigsmakten og krigsøkonomiavdelingen. Bedriften holdt det gående til førjulsvinteren 1944. Stille sabotasje gjorde at tyskerne fikk lite krigsmateriell fra Nobø. Fabrikken ble «livsviktig» for arbeiderne ved at det ble opprettet en velferdskomite for å skaffe tilleggsrasjoner. Den anla også potet- og grønnsakfelter.

Pinseften, 4. juni 1949 ble hele anlegget totalskadd ved brann. Nye bygg ble reist de to følgende år. Store utvidelser fulgte ti år senere. Nybygde lokaler på 11.500 kvadratmeter ble innvidd 1. juli 1961. Nye produkter ble eksosanlegg, kjøleradiatorer for transformatorer, rakettkontainere og aluminiumspostkasser. I 1960 årene ble det satt i gang en målrettet utvikling og produksjon av moderne varmeovner. I 1972 ble det utvidet med en ny fabrikk på Stjørdalshalsen med produkter for elektrisk oppvarming. Da Nobø gikk konkurs i 1992, ble fabrikken på Stjørdal videreført som Nobø Electro A/S. Den 1. januar 2003 ble den oppkjøpt av det irsk selskapet Glen Dimplex Group. Den 1. april 2007 ble Nobø Electro A/S og Simens Electrical Heating A/S fusjonert til Glen Dimplex Nordic A/S som er et heleid norsk datterselskap av GD Group.